

Szegedről — Szegednek.

— A város hitelügye. —

A június 14-én tartott rendes közgyűlés, a városfejlesztő politikának elejtett fönalát vette fel akkor, midőn felhatalmazta a tanácsot arra, hogy a beruházásokhoz szükséges tőke megszerzése iránt tárgyalásokat folytasson le. Bár a kérdés fölött lefolytatott vitából és a közgyűlésnek óvatos és tartózkodó hangulatából joggal következtetek arra, hogy igen sokan fáznak az újabban felveendő kölcsöntől, mégis abban a reményben élek, hogy a haladás szükségessége győzedelmeskedni fog a maradiság fölött. Nem szorul bizonyításra, hogy a városiasság megteremtéséhez tőke szükséges, még pedig igen nagy összegű tőke, amelyet a város háztartási bevételeiből fedezni képtelen, ennél fogva a városfejlesztési programba felvett létesítményeket a megállapított sorozat szerint kölcsönből kell felépíteni. Városfejlesztési politikát csinálni beruházási kölcsön nélkül teljesen lehetetlen, ha nincs kölcsön, akkor nincs városi fejlődés. A város életében megszűnt az a boldog paradicsomi állapot, hogy kölcsön nélkül meglehessen élni úgy, hogy a világtól el ne maradjunk.

Szeged igazi városi élete csak a rekonstrukciótól számítható, ekkor vette fel a város az első kölcsönét a város újjáépítésének céljaira. Ez a kölcsön 5.500.000 forint volt, amelyet 1890. évtől konvertált és lett belőle a 10.400.000 koronás konvertált kölcsön. Soha nagyobb élet, kereset és fogalom nem volt Szegeden, mint azon az 5 éven át, amely alatt ezt az első beruházási kölcsönt rendeltetésére felhasználták. A haladás képe jelentkezett mindenütt, a város egész területén, egymás után épültek fel a különböző intézmények néhány év alatt. Azelőtt 50, vagy 100 év alatt sem jelentkezett a haladás ily mértékben, mert csak akkor létesítettek valamit, ha előbb a pénzt reá összegyűjtötték. Így épült fel a mai ítéltábla (a volt régi reáliskola) és a városi bérház a múlt század 70-es éveinek elején; azt megelőzőleg nem is történt más lényeges városi építkezés, mint 1804-ben, az előző városházának felépítése. Elődeink irtóztak hitelt igénybe venni, emiatt volt, hogy 1854-ben egy kétségbetűző dilemma elé állították az idők a város közönségét. Ugyanis az akkori abszolutisztikus kormány az országra kényszerkölcsönt vetett ki, ebből Szegednek 600.000 forintot kellett beszoigáltatni. Hogy kölcsönt ne kelljen felvenni, azt határozta el a közgyűlés, hogy a közlegelőből kihasít 15.000 katasztrális holdat, azt 30 évre használatba adja egy bérgazdaságnak, amely gazdaság a város helyett befizeti a 600.000 forint kényszerkölcsönt. Később pedig, 1880-ban, amikor a színház építéséhez hiányzott a városnak 80.000 forintja, úgy intézték el a kérdést hitel nélkül, hogy a Kistelek alatt levő közlegelőből eladtak 80.000 forintért 2000 hold földet. A városnak ily módon megoldott hitelügyei nem igen szolgálták a város fejlesztését.

A kétségbe nem vonható haladásnak és a polgárok jólétének, amikor a hasznos beruházási kölcsönöket felvették és rendeltetésére felhasználták. 1880-tól kezdve nem vett fel kölcsönt a város 1895-ig. Ennek a 15 évnek második felére esik az újjáépült Szegednek legszomorúbb korszaka. Vagyoni visszaesést, pusztulást, értéktelenedést látunk mindenfelé. Az 1895-ben felvett 3 millió, az 1898-ban felvett 2 millió, az 1904-ben felvett 2.600.000 és az 1911-ben felvett 6.800.000 korona hasznos beruházási kölcsönök vezették a várost a soha sem álmódott fejlődés útjára, ezek nélkül Szeged nem város, hanem egy nagy falu volna és ebben a faluban a polgárok vagyonának értéke és jövedelmezősége tizedrész értékét sem képviselné a mainak.

A háborút megelőző időben 1913-ban a város megállapította a beruházási programját és ehhez szándékozott kölcsönt megszerezni. Az előirányzatok összege 27.515.100 koronára volt. Ekkor a város leltári vagyona 78 millió, adóssága 23 millió, tiszta vagyona 55 millió koronát tett ki, abban az időben Magyarországnak törvényhatósági joggal felruházott városai (25 város) 298.337.100 koronára hitelt szándékoztak igénybe venni, ebben szerepelt Szegednek a fentebbi 27 millió korona beruházási hitele is. Szeged itt is az arany középuton szerepel, vagyoni erejéhez mérten mondhatni, a legmérsékeltbben kívánt a hitellel élni. Hogy e tekintetben összehasonlítást tehessünk, néhány törvényhatósági városnak 1913. évi vagyoni helyzetéről és kölcsönstíziuságáról a következő adatokat közlöm:

A város neve	A város vagyona	A város adóssága	Közs. pótdó	Kölcsön stíziuság
Arad	41.619.206	13.103.121	74%	7.060.000 K
Debrecen	137.966.685	34.688.746	42%	60.000.000 K
H.-M.-Vásárhely	11.193.783	3.283.424	75%	— K
Kecskemét	43.315.213	19.618.968	30%	15.805.000 K
Kolozsvár	31.052.163	15.092.438	76%	6.040.000 K
Nagyvárad	60.316.789	35.219.967	57%	14.650.000 K
Pécs	31.090.415	13.369.745	64%	14.000.000 K
Pozsony	48.846.081	39.560.003	42%	20.000.000 K
Szabadka	55.251.936	12.330.720	39%	6.000.000 K
Szeged	78.480.191	23.557.571	50%	27.515.100 K
Temesvár	32.951.893	24.521.628	50%	25.000.000 K
Ujvidék	15.137.625	4.507.061	65%	20.000.000 K

Ezekből a felsorolt adatokból láthatjuk, hogy míg Hódmezővásárhely nem szándékozik újabb beruházási hitelt igénybe venni, addig Debrecen 60.000.000 kölcsönt kere-

sett és bizonyára az erősebb haladás útján nem Hódmezővásárhely jóra való, hanem Debrecen adósságcsináló közönsége van.

Nem fűzöm tovább a város hitelére vonatkozó fejtegetéseimet ebben a szűk keretben, hanem részletezem, hogy mi célra kívánta városunk 1913-ban a beruházási hitelt felhasználni: 1. Kölcsön-konvertálásra 700.000; 2. Közegészségi célokra: kórház 4.551.000, csatornázás 7.000.000; 3. Kulturális célokra: iskolákra 900.000; 4. Kereskedelmi és gazdasági célokra: vásárcsarnok 1.500.000, városrendezés 400.000, vasút 2.900.000; 5. Közigazgatásra: városháza 1.500.000; 6. Katonai célokra: laktanya és barakkokra 3.600.000; 7. szociális célokra: köztisztasági telep, munkaházak 320.000; 8. Etikai élet céljaira: templomépítésre 3.200.000; 9. Vegyes célokra: 944.100 korona.

Ebből a 27.515.100 korona összegű beruházási hiteltől esik: 1., jövedelmező befektetésre 20.393.000, 2., nem jövedelmező befektetésre 6.422.1000, 3., függő kölcsönök visszafizetésére 700.000; összesen 27.515.100 korona.

Végezetül csak azt említem meg, hogy Debrecen, Temesvár és Pozsony e kölcsönök jó részét már igénybe vette, annak üdvös eredménye jelentkezik is fejlődésükben. Lépünk mi is egyet előre bátran a biztos haladás útján, ne féljünk a hasznos beruházási hiteltől.

Nemo.

Az oroszok az olaszokkal akartak egyesülni.

— Ezzel az offenzívával be akarják végezni a háborút. — Amerikai, angol, francia és japán közreműködés. —

Hága, június 17. Londonból jelentik: Az orosz offenzíváról Moszkvából jelentik: Oroszország minden rendelkezésére álló hadierőt a német-osztrák-magyar frontra küldött. Ez alkalomból az antant mindenféle módon segítségére volt.

— Láttam — így mondja el a tudósító — amerikai automobilonkat, angol egészségügyi oszlopokat, francia ágyukat és repülőgépeket. Egyre újabb és újabb orosz csapatok érkeznek Szibériából, Kaukázusból és Mandzsuriából. Sokezer olyan ifjút vettem köztük észre, aki nem idősebb 16 évesnél és ősz férfiakat, akik már jóval túl vannak az ötvenen. Ezek az emberek elmondották, hogy odahaza falukban egyetlen férfi sem maradt. Mindenkinek be kellett vonulnia. Azt mondták nekik, hogy azért viszik el őket, hogy a maguk szemével láthassák a nagy győzelmet, amelyet Oroszország fog aratni ellenségein. Megígérték nekik, hogy még a tél beköszöntése előtt hazaküldik őket, mert addig véget ér a háború.

— A katonák elmondották azt is, hogy Szibériában most minden munkát hadifoglályok végeznek. Az új ezredekben az újoncokat 6—14 hétig tartó kiképzésben részesítették, hogy megtanulják a fegyverrel való bánást és a fontosabb katonai parancsszavakat.

— Ami a tüzéséget illeti, minden üteg-nél egy vagy két francia oktató tiszt van beosztva. Azonkívül nagyon sok japán tiszt is van a tüzéségnél.

— Orosz tiszték elmondották, hogy általában a vélemény, hogy ezzel az offenzívával be is végződik a háború. Mielőtt helyőrségükből elindították volna őket, felolvas-

ták előttük a cár hadiparancsát, amely szerint a hadsereg ezuttal döntő csatába indul. Senki sem maradhat otthon, amíg a győzelmet ki nem vívták. Az orosz tiszték ismételtén kifejezték előttük azt a reménységüket, hogy néhány hét alatt átmasiroznak Ausztrián és egyesülnek az olaszokkal. Ha ez elkövetkezik, akkor a bolgár és török hadierők vagy megadják magukat, vagy fogságba jutnak.

Londonból még a következőket jelentik: Oroszországnak az a szándéka, hogy elvágja a Dunán, valamint a keletre vezető vasuti vonalakon a közlekedést és hogy ezt elérhesse, valószínűleg szükségessé válik, hogy ideiglenesen román területeket is megszálljon. A szövetségeseknek nincs ugyan háborús szándéka Romániával szemben, azonban olyan kényszerhelyzetben vannak, mint voltak Görögországgal szemben. A központi hatalmak ellen való blokádnak csak akkor válik teljessé, ha a Romániából való bevitelt is elvágják.

Az oroszok Vladimir Volinszkij és Brody felé nyomulnak

Bern, június 17. A Journal jelenti Pétervárról: Luck régiójában az oroszok nyugatra Vladimir Volinszkij és délre Brody irányában nyomulnak előre.

A régi front legnagyobb része kezünkben van

Bécs, június 17. A száraz igazság még az orosz jelentésekből is kiolvasható. Ha figyelemesen nézzük, ezek nyomán is konstatálhatjuk, hogy a régi front legnagyobb része a kezünkben van. És ha ez igaz s még